

Felles innspill til Miljødirektoratets arbeid med forskrift om produsentansvar for tekstiler

Fra: Framtiden i våre hender, LOOP Stiftelsen for kildesortering og gjenvinning, Naturvernforbundet, NF&TA, Samfunnsbedriftene, Våren ved Norwegian Re:Textile og WWF Verdens naturfond.

I dette innspillet samles representanter for kommunale avfallsselskap, stiftelse for sortering og gjenvinning, miljøorganisasjonene, tekstilklynge, sorteringsanlegg og sirkulære tekstilselskap om et felles budskap: Vi ber om et ambisiøst produsentansvar for tekstiler som følger avfallshierarkiet og som sørger for sammenhengende og bærekraftig endring i hele verdikjeden.

Det innebærer en helhetlig ordning som går lenger enn minstekravene i EUs rammedirektiv om avfall. Ordningen må ta for seg hele verdikjeden, sette avfallshierarkiet med avfallsreduksjon som høyeste mål, stimulere til innovasjon og tiltak som sikrer mer ombruk, reparasjon og et lavere forbruk.

Vi vektlegger viktigheten av å se hele verdikjeden i sammenheng. Dette innebærer en innsats på alt fra råvareproduksjon og design, til distribusjon, gjenbruk og materialgjenvinning for å sikre at hvert ledd aktivt bidrar til sirkularitet og redusert miljøpåvirkning. Vi anbefaler derfor at det settes konkrete og høye mål for innsamling, sortering, forberedelse til ombruk og materialgjenvinning i ordningen, og at disse legges inn i et nytt kapittel om utvidet produsentansvar for tekstiler i avfallsforskriften.

Kostnadsdekning i ordningen

Prinsippet om at forurensers betaler ligger til grunn i enhver produsentansvarsordning. Likevel er innretting av kostnadsdekningen i ordningen vesentlig for ordningens treffsikkerhet. De tilsluttede aktørene anbefaler at vederlaget som betales inn til ordningen skal sørge for full kostnadsdekning av landsdekkende innsamling, sortering og avfallshåndtering.

I tillegg må førstelinja fungere, slik at forbrukers adferd virker i tråd med produsentansvarets formål. Det blir ingen gjenvinning uten sortering. Vi må nå folk i kasteøyeblikket med et system som er så enkelt at det nærmest er umulig å kaste feil. En strøm inn, alt som er rent og tørt kan vi klare å bruke igjen. Det medfører at opplysningsarbeid og nasjonal og samordnet kommunikasjon til forbrukere og bedrifter er en del av de nødvendige kostnadene i ordningen, og at dette fastslås i *informasjonsplikten*. Løsningene for innsamling av tekstiler bør også i størst mulig grad samordnes og harmoniseres nasjonalt og på tvers av kommunegrenser.

For at et utvidet produsentansvar skal bidra til sirkulær økonomi, må ordningen aktivt stimulere til bærekraftig produktdesign og sikre at produsentene investerer i langsiktige løsninger for sirkularitet allerede i utviklings- og designfasen. Det må også aktivt stimuleres til gode innsamlings- og gjenvinningsløsninger. Vi mener derfor ordningen må sikre finansiering til innsiktsarbeid og forskning og utvikling.

Non profit

Vi anbefaler også at produsentansvarsorganisasjonen skal være non-profit. Dette bør kombineres med høye innsamlingskrav og krav om landsdekkende innsamling for å sikre en effektiv ordning.

Gratispassasjerer må stoppes og sanksjoneres

Forurensere betaler-prinsippet følges først når ordningen omfatter alle aktører som setter varer på markedet, og tetter smutthullene for potensielle gratispassasjerer. For full kostnadsdekning må også nettaktører og handelsplattformer som Temu og Shein omfattes av ordningen fra start, også der forbruker selv regnes som importør. Miljødirektoratets forslag bør sørge for sanksjonsmekanismer for å unngå gratispassasjerer.

Økomodulering som unik mulighet

Produsentene trenger incentiver for å øke produktenes sirkularitet gjennom design, innovasjon og nye forretningsmodeller slik at klær og tekstiler brukes lenger, repareres og brukes om igjen. Det kan produsentansvarsordningen bidra til, dersom vederlaget er høyt og treffsikkert nok til at det både dekker nødvendige kostnader og incentiverer til endring i hele verdikjeden.

EUs forslag til revidert rammedirektiv om avfall åpner for at den enkelte produsentansvarsordning økomodulerer vederlaget i ordningen (WFD 22a). Denne åpningen er unik, og vi mener Miljødirektoratet bør ta en aktiv rolle i å fremskynde implementering av økomodulering av vederlaget. Dette vil føre til at selskaper får klare incentiver til å utvikle produktene sine mest bærekraftig, og designe for reparasjon og gjenbruk.

Samordnet og harmonisert

For at det skal bli lett for folk å gjøre rett, bør produsentansvaret sørge for at løsningene for innsamling av tekstiler i størst mulig grad samordnes og harmoniseres nasjonalt og på tvers av kommunegrenser.

Kontakt

Vi ønsker Miljødirektoratet lykke til med utarbeidelsen av et forslag til produsentansvarsordning, og gleder oss til forslaget offentliggjøres. Vi viser også til de separate innspillene fra de tilsluttede aktørene. De tilsluttede aktørene kan kontaktes for å utdype punktene i dette innspillet:

Framtiden i våre hender, v/[Åsa Paaske Gulbrandsen](#), LOOP Stiftelsen for kildesortering og gjenvinning v/ [Stine Helgeland](#), Naturvernforbundet v/ [Janne Gillgren](#), NF&TA v/ [Linda Refvik](#), Samfunnsbedriftene [Marianne Haugland](#), Norwegian Re:Textile v/[Knut Skinnes](#) og WWF Verdens naturfond v/ [Siri Karine Hanslien-Olsson](#).